

Hőcserélő a cserépkályhában /Bende –féle hőcserélő /

A Szegedi előadáson taglaltuk a Bende Zsolt által készített hőcserélős cserépkályhát. Ennek a hőcserélőre vonatkozó összefoglalását olvashatják itt.

Lényegében a tüztér maga a hőcserélő is egyben, cca. 80% samott-borítással.

Geometriai méretekből, összes felület: $A_{\text{Ö}} = 1,978 \text{ m}^2$.

Tüztérben irodalmi adatok szerint levehető teljesítmény (Füstgáz $\rightarrow$ fém $\rightarrow$ víz):

$q_{\text{elm}} \approx 12 \text{ kW/m}^2$, ebből $P_{\text{elm}} = A_{\text{Ö}} \cdot q_{\text{elm}} = 23,736 \text{ kW}$.

Ez $\zeta = 75\%$ hatásfokkal, $P_{\text{haszn}} = \zeta \cdot q_{\text{elm}} = 17,8 \text{ kW}$.

Ha a teljes felület hasznosulna, / füstgáz –fém -víz hőátadás /és optimális égési, hőátadási

folyamatot feltételezve: $P_{\text{sze}} = k \cdot A \cdot \Delta t$

k - korrekciós tényező = $13 \text{ W/m}^2 \cdot ^\circ\text{C}$,

A - hőátadó felület = $1,978 \text{ m}^2$,

Δt - hőcserélőt érhető legnagyobb elméleti hőmérséklet = $10^3 \text{ }^\circ\text{C}$,

ezekből a legnagyobb elméleti számított lehetséges teljesítmény

$P_{\text{sze}} = 13 \text{ W/m}^2 \cdot ^\circ\text{C} \cdot 1,978 \text{ m}^2 \cdot 10^3 \text{ }^\circ\text{C}$, $P_{\text{sze}} = 25,714 \text{ kW}$,

$\zeta = 75\% \rightarrow a P_{\text{sze}} = 19,28 \text{ kW}$.

A mérések számításai:

A próbafűtések során átlag az eltüzelt fa mennyisége, $B_i = 5 \text{ kg/h}$.

1 kg fából $3,2 \text{ kW/kg}$ állítható elő irodalmi adatból; ebből adódik 16 kW teljesítmény lehetőség.

$P_{\text{elm}} = B_i \cdot H_i$ $B_i = 5 \text{ kg/h}$ $H_i = 4,16 \text{ kWh/kg}$

$P_{\text{elm}} = 20,8 \text{ kW}$, $\zeta 75\% \rightarrow P_k = 15,6 \text{ kW}$ az égési idő alatt!

Hőcserélő megközelítő számításai:

A hőátadás itt bonyolult, mivel füstgáz $\rightarrow$ samott $\rightarrow$ fém $\rightarrow$ víz együttesét kell vizsgálnunk.

A samottozott hőcserélőt érő hőmérsékleteket a B1 – B2 – B3 – B4 mérőpontok szolgáltatják, valamint a fa égésének hógörbéjéből következtethetünk a hőmérsékletekre.

A hőcserélő $\sim 80\%$ -át samott falazat borítja; a 20% fémfelület közvetlenül érintkezik a füstgázokkal, $A_s = 1,6 \text{ m}^2$, $A_f = 0,4 \text{ m}^2$.

Hőátadás

$\lambda_1 \text{ samott} = 2 \text{ W/m}^\circ\text{C}$, $\lambda_2 \text{ fém} = 58 \text{ W/m}^\circ\text{C}$,

$t_1 \text{ tüztér-samott} = 209 \text{ }^\circ\text{C}$, $t_2 \text{ samott-fém} = 150 \text{ }^\circ\text{C}$, $t_3 \text{ fém-víz} = 70 \text{ }^\circ\text{C}$

$S_1 \text{ samott falvastagság} = 0,04 \text{ m}$, $S_2 \text{ fém falvastagság} = 0,04 \text{ m}$

$k = 13 \text{ W/m}^2 \cdot ^\circ\text{C}$

Samottal borított hőcserélő (80% rész) teljesítménye

$A_s = 1,6 \text{ m}^2$, $P_s = P_1 + P_2$

$P_1 = A \cdot \lambda_1 / S_1 \cdot (t_1 - t_2)$, $P_1 = 4,72 \text{ kW}$

$P_2 = k \cdot A \cdot (t_2 - t_3)$ $P_2 = 1,60 \text{ kW}$

$P_s = 6,32 \text{ kW}$

Hőcserélő fém felület (20 %) füstgáz $\rightarrow$ fém $\rightarrow$ víz teljesítménye

$P_f = k \cdot A_f \cdot \Delta t$, $\Delta t = (t_{\text{max}} - t_e) / 2 = 465 \text{ }^\circ\text{C}$,

$P_f = 13 \text{ W/m}^2 \cdot ^\circ\text{C} \cdot 0,4 \text{ m}^2 \cdot 465 \text{ }^\circ\text{C} = 2,42 \text{ kW}$

Hőcserélő összes teljesítménye: $P_{HÖCS} = P_S + P_F = 8,74 \text{ kW}$

Ebben a tartományban a mért értékek 8,8-10,81 kW teljesítményt adnak.

KÖVETKEZTETÉSEK:

A beépített hőcserélő a cserépkályhában a tüzelőanyag energiahányadának mintegy ~50% át használja a tényleges tüzelési idő alatt.

A hőfoklefutási és teljesítmény görbék II.-III. szakaszában számottevő a fűtési teljesítmény, ez mintegy ~4 órás intervallum, majd a IV. szakaszban egy szerény hőntartás, folyamatos hőeséssel 2-3 órán keresztül.

A számított hőcserélő teljesítménylehetőségéből az így megépített berendezés mintegy 8,8 -10 kW teljesítményt képes vízdalon előállítani.

Megállapítható, hogy a hőcserélő jelentősen hűti a cserépkályha tűzteréből kilépő füstgázokat, ami a szokásos módon méretezett és épített cserépkályhákban túlzott füstgázlehűlést /harmatpontvándorlást / okoz. Ezt némiképp kompenzálja az egyszerűsített ikerjárat megoldás, mintegy lerövidítve a füstgáz útját.

Érdemes lenne egy 4-5 éve üzemelő ily módon megépített berendezést megvizsgálni kátrányosodás szempontjából.

A berendezést amennyiben teljes-ház fűtésként kívánjuk használni úgy folyamatos tüzelést, kazánmód üzemeltetést igényel.

A cserépkályha tulajdonságai megváltoznak, a hőtárolási képessége a beépített hőcserélő energia-elvételeivel arányosan csökken, az alapkályha fűtésre jutó ideje lecsökken, előbb lehül.

A berendezés vizsgálatával sok tapasztalatot szereztünk, de még sok kérdés merül fel a cserépkályha működését illetően, illetve a kombinált rendszerek üzemeltetésével, építésével kapcsolatban, amelyek további kutakodások célja kell, legyen.

Vitéz János